

Патријарх Порфирије: Црква се не може поистоветити ни са једном идеологијом

Беседа Његове Светости Патријарха српског г. Порфирија на светој Литургији служеној 14. јануара 2024. године, на празник Обрезања Господа нашег Исуса Христа и на дан помена Светог Василија Великог, у Саборној цркви у Београду

Браћо и сестре, славили смо Рођење Христово као празник лепоте и радости, празник смисла. Славили смо долазак Сина Божјег у свет. Његов долазак учинио је све оно што је немогуће учинити човеку. Његов долазак у свет, и не само у обличју Божјем него и у телу, Његов долазак у свет као сједињење божанске и људске природе, јесте мост који укида сваку врсту дистанце, сваку врсту удаљености, јесте мост који премошћује оно што по својој природи не може бити сједињено. Господ наш Христос, Син Божји, Логос, испунио је сва очекивања људска, испунио је најдубљу потребу и највећу глад нас људи, а то је потреба да живимо вечно и глад за Царством Божјим. Учинио је то тако што је постао један од нас, а поставши један од нас Он је испунио сваку врсту закона и правила кроз која треба да прође човек да би чувао у себи ту потребу, чежњу и глад за Богом. Испунио је све оно што је предвиђао старозаветни закони и све оно што су проповедали пророци. Зато и каже да није дошао да укине законе и пророке, него да им да пуноћу и

смисао. Закони и пророци без Христа били би само празна књига, празна илузија, била би то само једна идеологија у мноштву других идеологија кроз које је човек свакако исказивао и исказује своју глад и жеђ управо за Богом. Испуњујући све оно што је било предвиђено за сваког човека, Господ је испунио и оно чега се сећамо данас литургијски као што је био обичај у Старом завету, предвиђен за све припаднике изабраног народа, да се свако дете обрезује. Господ се подвргава и том закону потврђујући и показујући оно што су многи иновјерни мењали у учењу Цркве, а то је да Господ није у пуном смислу те речи реално постао човек иако је постао и Бог. Испуњавајући Обрезање као акт и као чин очишћења који се практиковао у Старом завету показује да је Он један од нас, показује да је у пуном и правом смислу те речи и Он иако Бог истовремено и човек. Испуњавајући Обрезање као празник очишћења предобразио је и тајну очишћења на коју су позвани сви хришћани, а то је света тајна Крштења. И још увек у радости празника Рођења Христовог, одмах после Обрезања, суочени смо заједно са Господом са реалношћу у којој свет лежи. Суочени смо са неправдом, јер одмах после Обрезања, будући да је Ирод чувши да се родио Цар јудејски, не знајући о коме се ради и где се тај налази, заповедио да се побију сва деца од две године и млађа у читавој Јудеји.

Одмах, дакле, после Празника светлости, после Празника радости, после Празника мира, сам Господ је суочен са гоњењем и тиме на себи реално показао да је историја испуњена тамом и неправдом, да је за онога који хоће да иде за Христом, како смо чули у другом Јеванђељу, у одломку из Беседе на гори, да ићи за Христом значи узети на себе Његово тело, Његов живот, а то значи прихватити Његов крст, неправду, страдања, прогоне и одбацивања као истину и пут слободе. Наравно, не треба много речи да и у наше дане, као и кроз све прошле векове, можемо потврдити ту чињеницу, а то је да овај свет који у злу лежи још увек има много оних у себи који не прихватају истину Христову, него се опредељују за истину своју, за истину људску, и да им онда Христос као Истина, Пут и Живот, а онда и Његово тело, Његова Црква, и сви који јесу део тог тела, који јесу део Цркве, сметају. Сметају им највише онда када се моле за њих, највише онда када заједно са Христом распевши се на крсту изговарају: Опрости им, Оче, на занају шта чине. Сметају им највише онда када их грле, када се труде, иако то нимало није једноставно, да усвајајући љубав Христову пројаве љубав и у односу на њих. Дакле, данас, браћо и сестре, слаavimo Обрезање Христово славећи у њему Његову људску и човечанску природу, али истовремено знајући да је Он Богочовек, у пуној мери и Бог и Човек.

Данас, такође, славимо и празник Светог Василија Великог, једног од великих отаца Цркве, који је био велики богослов, велики теолог, а у исто време и велики аскета и велики подвижник. Живео је у клијети свога срца, био је погружен у молитви и посту, у одрицању од своје воље, у непрестаном распињању себе, свог егоизма и свог самољубља на крст Христов. Исто тако, није остајао само у себи, није водио само исихастички молитвени живот, него је био и велики подвижник на пољу љубави у односу на ближње. Још у она времена организовао је, с једне стране, манастире и монашке заједнице утврђујући их у литургијском и молитвеном животу, а са друге стране, места која су била отворена и човекољубива за многе сиромашне, за многе остављене, за многе напуштене и заборављене од свих. Организовао је болнице и сиротишта. И то јесте Црква. Она није само активистичка, не своди се само на филантропско деловање, али она јесте и то зато што је и литургијска. Човекољубље Цркве произилази из њене евхаристијске, литургијске природе, из тајне присуства Божјег у светој Литургији и нашег постојања као сутелесника и сукрвника Његових у светој Литургији. Познато је да је Свети Василије био у исто време веома строг и веома широк, да је имао разумевања за слабости људске. Када су се у његово време појавили духоборци, они који су имали погрешно учење о Духу Светом, и када су неки од њих показали да разумеју и схватају да су на погрешном путу, Свети Василије је био заговорник да се сви приме у наручје Божје, али не само они који су се у потпуности одрекли свог погрешног учења, него да буду примљени у наручје Цркве и они који су били на том путу. Било је много оних који су се међу светим Оцима противили том и таквом ставу Светог Василија. Чак и међу онима који су били једнако дубоки и велики теолози какав је био он. Познато је да се Свети Григорије Богослов није у свему слагао са Светим Василијем Великим, али Свети Григорије је говорио на сахрани Светог Василија и, поред осталог, изрекао: Сада разумем и видим да је у свему Свети Василије био у праву, јер је за њега интерес Цркве – али не сагледавање Цркве из једног тренутка и не само у протоку времена, него из перспективе вечности – био важнији од свега. Интерес Цркве у смислу бриге о спасењу људи и бриге о томе да се спроводи и реализује реч Јеванђеља и реч Христова и нама се може учинити у једном тренутку, онда када Црква дејствује, да нешто нема значаја, да је антилогично, да нема смисла. Међутим, тамо где је у темељу љубав проверена заповешћу Христовом, речју Јеванђеља, где је учињено оно што је до нас, засигурно се отвара простор благодати Божјој да она на дуге стазе исцели сваку рану и хармонизује тело Цркве Христове. Зато Свети Василије Велики, чији помен данас славимо, може бити онај коме се обраћамо за савет, за молитву, за подршку, али и

пример за углед, пример који показује да се Црква не може поистоветити ни са једном идеологијом од овог света и да не постоји ниједан интерес од овог света, како год га ми звали, у којем се Црква може исцрпсти и за који Црква може бити употребљена. Зато, баш како говори Господ у Беседи на гори, баш како је живео Свети Василије Велики гледајући у лице Христово и Његову реч – јер је Он дошао због нас, дошао је не због једног човека или због једног народа, него је дошао због свих људи, због сваког човека – онај који је у Његовим недрима, који је део Његовог тела, дужан је да не само то боље зна него да тим живи. То значи распеће – да ти логика говори једно, а да ти Христос говори друго и позива те на друго. Распети се значи поистоветити своју логику, преобразити је и приковати је за крст Христов, учинити је да из ње говори Христос баш како каже Свети апостол Павле: Не живим више ја, него Христос у мени.

Исто тако обележавамо данас и Нову годину. Нека би Господ дао да нам свака жеља и свака мисао буде покренута Јеванђељем, да свака мисао започиње Христом и да се завршава исто, да свако дело буде такво и свака реч буде таква, онда ће и оно што смо славили на Божић пре две недеље бити садржај нашег живота, мир који је критеријум и мисли и речи и дела. Ако можеш да спаваш мирно, ако осећаш мир, онда знај да Господ говори теби и у теби. Ако имаш недоумице, немира и узбурканости своје душе, притеци свему ономе што је Христово, што је Његова Црква, најпре потреби да се преображаваш, исповедању и покајању, а онда, наравно, и светој тајни Причешћа и свему ономе што је живот у Цркве. Нека су срећни и благословени сви празници које данас славимо и нека Господ буде са нама молитвама Светог Василија Великог сада и увек и у векове векова, амин.

spc.rs